

7/7869
ek 46

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Kanunlar Genel Müdürlüğü

Sayı : 56020453/2016-610.01-E.621./945/1742
Konu : Yazılı soru önergesi

19/09/2017

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

- İlgi: a) Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı ifadeli, 05/10/2016 tarihli ve 43452547-120.07-59221 sayılı yazı,
b) 17/10/2016 tarihli ve 56020453/2016-610.01-E.2434/8136 sayılı yazı.

İlgi (a) yazınız ekinde alınan, Şırnak Milletvekili Aycan İrmez tarafından Bakanlığımıza yöneltilip yazılı olarak cevaplandırılması istenilen 7/7869 Esas Nolu soru önergesine ilişkin cevaba esas teşkil edecek bilgilerin derlenebilmesi için ilgi (b) yazımızla ek süre istenilmiş olup, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 99. maddesi uyarınca hazırlanan cevap ilişikte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Abdulhamit GÜL
Bakan

EK:
Soru önergesi cevabı (1 adet)

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Kanunlar Genel Müdürlüğü

Sayı : 56020453/2016-610.01-E.621/944/1741
Konu : Yazılı soru önergesi

19/09/2017

Sayın Aycan İRMEZ
Şırnak Milletvekili
TBMM

Bakanlığımıza yöneltilip yazılı olarak cevaplandırılması istenilen 7/7869 Esas Nolu soru önergesinin cevabı aşağıda sunulmuştur.

I- Türk ceza mevzuatında "siyasi tutsak" kavramı yoktur. Ceza infaz kurumlarında, haklarında verilen mahkûmiyet kararı kesinleşen "hükümlü"ler, mahkûmiyet kararı verilen ancak hükmü kesinleşmemiş "hükümlü"ler ile mahkemeler ve sulh ceza hâkimliklerince tutuklama kararı verilen "tutuklu"lar barındırılmaktadır.

Ceza ve güvenlik tedbirlerinin infazına ilişkin mevzuat hükümleri, tüm ceza infaz kurumlarında, hükümlülerin ırk, dil, din, mezhep, milliyet, renk, cinsiyet, doğum, felsefî inanç, millî veya sosyal köken ve siyasî veya diğer fikir yahut düşünceleri ile ekonomik güçleri ve diğer toplumsal konumları yönünden ayırım yapılmaksızın ve hiçbir kimseye ayrıcalık tanınmaksızın uygulanmaktadır.

II- A) Kişilere karşı kötü muamele vakalarının yaşanmaması ve bu tür şikâyet sebeplerinin ortadan kaldırılması için mevzuatımızda köklü değişiklikler yapılmıştır.

Bu çerçevede, ceza infaz kurumları; yargı denetimi kapsamında 4675 sayılı İnfaz Hâkimliği Kanunu ile oluşturulan infaz hâkimleri, idarî denetim kapsamında Adalet Bakanlığı müfettişleri ile Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü hâkim ve kontrolörleri, sivil toplum kuruluşlarının denetimi kapsamında 4681 sayılı Ceza İnfaz Kurumları ve Tutukevleri İzleme Kurulları Kanunu hükümleri gereğince oluşturulan izleme kurulları, yine, 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu uyarınca kurulan Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu, parlamento denetimi kapsamında Türkiye Büyük Millet Meclisi İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu ya da araştırma komisyonlarının başkan ve üyeleri, uluslararası denetim kapsamında Avrupa İşkencenin Önlenmesi Sözleşmesi gereğince Avrupa İşkenceyi Önleme Komitesi tarafından denetlenmesinin yanı sıra, Avrupa Konseyi İnsan Hakları Komiserliği ve Birleşmiş Milletler Keyfi Tutuklamalar Çalışma Grubu tarafından denetlenmektedir.

Ayrıca, Birleşmiş Milletler İşkenceye Karşı Sözleşmeye Ek İhtiyari Protokolün (OPCAT) onay süreci 27/09/2011 tarihi itibarıyla tamamlanmış ve Ek Protokol 27/10/2011 tarihinde Ülkemiz bakımından yürürlüğe girmiştir. Bilindiği üzere, Ek Protokol çerçevesinde kişilerin özgürlüklerinden yoksun bırakıldığı gözaltı merkezleri ve ceza infaz kurumlarına Ek Protokolde belirtilen denetleme organınca ziyaretler düzenlenebilecektir.

Ceza infaz kurumları, yukarıda belirtilen hem ulusal hem de uluslararası bağımsız kuruluşlar tarafından periyodik aralıklarla haberli ve habersiz olarak ziyaret edilmekte, hükümlü ve tutukluların sağlık ve yaşam koşulları, iç güvenlik, sevk ve nakil işlemleri ile

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Kanunlar Genel Müdürlüğü

ilgili aksaklık ve eksiklikler yetkili mercilere bildirilmektedir.

Hükümlü ve tutuklular veya sivil toplum örgütleri, resmî ya da özel insan hakları kuruluşları tarafından yapılan başvurular titizlikle incelenmekte, adlî ve idarî yönden yapılan soruşturmalar sonucunda kusur ve ihmali olan görevliler hakkında yasal gereğine titizlikle tevessül edilmektedir.

B) Hükümlü ve tutukluların, kurum idaresinin disiplin cezaları ve diğer kurum uygulamalarına karşı, 4675 sayılı İnfaz Hâkimliği Kanununun, "İnfaz hâkimliğine şikâyet ve usulü" kenar başlıklı 5. maddesi gereğince infaz hâkimliği nezdinde şikâyet hakkı; infaz hâkimliği kararına karşı da, aynı Kanunun, "İnfaz hâkimliğince şikâyet üzerine verilen kararlar" kenar başlıklı 6. maddesi gereğince ağır ceza mahkemesi nezdinde itiraz hakkı bulunmaktadır. Bu şekilde, hem hızlı bir denetim sağlanmakta hem de kararlar yargı denetimine tâbi kılınmaktadır.

III- A) 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunun "Avukat ve noterle görüşme hakkı" kenar başlıklı 59. maddesinin ikinci fıkrasında; avukat ve noter ile görüşmenin, meslek kimliklerinin ibrazı üzerine, tatil günleri dışında ve çalışma saatleri içinde, bu iş için ayrılan görüşme yerlerinde, konuşulanların duyulamayacağı, ancak güvenlik nedeniyle görülebileceği bir biçimde yapılacağı, 29/10/2016 tarihli ve 676 sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Bazı Düzenlemeler Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararnameyle değiştirilen dördüncü fıkrasında; görüşme sırasında; hükümlünün avukatına veya avukatın hükümlüye verdiği belge veya belge örnekleri, dosyalar ve aralarındaki konuşmaya ilişkin olarak kendilerinin tutukları kayıtların incelenemeyeceği; hükümlünün avukatı ile yaptığı görüşmenin dinlenemeyeceği ve kayda alınamayacağı, 676 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameyle eklenen beşinci fıkrasında; 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 220. maddesinde ve İkinci Kitap Dördüncü Kısım Dördüncü, Beşinci, Altıncı ve Yedinci Bölümlerinde tanımlanan suçlar ile 12/04/1991 tarihli ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu kapsamına giren suçlardan mahkûm olanların avukatları ile görüşmelerinde, toplumun ve ceza infaz kurumunun güvenliğinin tehlikeye düşürüldüğüne, terör örgütü veya diğer suç örgütlerinin yönlendirildiğine, bu örgütlere emir ve tâlimat verildiğine veya yorumları ile gizli, açık ya da şifreli mesajlar iletildiğine ilişkin bilgi, bulgu veya belge elde edilmesi hâlinde, Cumhuriyet başsavcılığının istemi ve infaz hâkiminin kararıyla, üç ay süreyle; görüşmelerin teknik cihazla sesli veya görüntülü olarak kaydedilebileceği, hükümlü ile avukatın yaptığı görüşmeleri izlemek amacıyla görevlinin görüşmede hazır bulundurulabileceği, hükümlünün avukatına veya avukatın hükümlüye verdiği belge veya belge örneklerine, dosyalara ve aralarındaki konuşmalara ilişkin tutukları kayıtlara elkonulabileceği veya görüşmelerin gün ve saatlerinin sınırlandırılabilceği, altıncı fıkrasında infaz hakimliğinin hükümlünün; kurallara uyumunu, toplum veya ceza infaz kurumu bakımından arz ettiği tehlikeyi ve rehabilitasyon çalışmalarındaki gelişimini değerlendirerek, kararda belirttiği süreyi üç aydan fazla olmamak üzere müteaddit defa uzatabileceği gibi kısaltılmasına veya sonlandırılmasına da karar verebileceği, yedinci fıkrasında beşinci fıkra kapsamına giren hükümlünün yaptığı görüşmenin, aynı fıkra da belirtilen amaca yönelik yapıldığının anlaşılması hâlinde, görüşmeye derhal son verilerek, bu hususun gerekçesiyle birlikte tutanağa bağlanacağı, görüşme başlamadan önce tarafların bu hususta uyarılacağı, 676 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameyle eklenen dokuzuncu fıkrasında; bu kararlara karşı ilgililerin, 4675 sayılı İnfaz Hâkimliği Kanununa göre itiraz edebilecekleri,

B) 23/07/2016 tarihli 667 sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Alınan Tedbirlere İlişkin Kanun Hükmünde Kararnamenin "Soruşturma ve kovuşturma işlemleri" kenar başlıklı 6.

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Kanunlar Genel Müdürlüğü

maddesinin birinci fıkrasının (e) bendinde; tutuklu olanların, belgelendirilmesi koşuluyla sadece eşi, ikinci dereceye kadar kan ve birinci derece kayın hısımları ile vasisi veya kayyımı tarafından ziyaret edilebileceği, Adalet Bakanlığı ile Cumhuriyet başsavcılığının yetkilerinin saklı olduğu, tutukluların telefonla haberleşme hakkından ancak onbeş günde bir ve bu bentte sayılan kişilerle sınırlı olarak on dakikayı geçmemek üzere faydalanabilecekleri,

Hükmüne yer verilmiş olup, belirtilen mevzuat hükmü uyarınca işlem yapılmaktadır.

IV- Arama, 5275 sayılı Kanunun "Arama" kenar başlıklı 36. ve Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Tüzüğü, "Arama, güvenlik tatbikatı ve sayım" kenar başlıklı 46. maddesinde düzenlenmiştir.

Arama hükümlerini düzenleyen ceza infaz mevzuatımız, Ülkemizin taraf olduğu sözleşmeler ve uluslararası düzenlemeler dikkate alınmak suretiyle hazırlanarak yürürlüğe konulmuştur. Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesinin Üye Devletlere Avrupa Cezaevi Kuralları Hakkında REC (2006) 2 sayılı Tavsiye Kararının "Arama ve Kontroller" başlığını taşıyan 54. maddesinde, görevlilerin arama yaparken uyacakları detaylı prosedürlerin olması, arama yapılacak hallerin ve arama şekillerinin ulusal mevzuatta düzenlenmesi, aranan kişilerin küçük düşürülmemesi, aramanın hemcins olan görevliler tarafından yapılması gibi hususlara yer verilmiştir. Tüzüğü 46. maddesinde yer alan düzenleme de söz konusu Tavsiye Kararındaki hükümler ile paralellik arz etmektedir.

Aramanın amacı, kurumda bulundurulması yasak olan eşya ve kanunla yasaklanan uyuşturucu maddelerin yanı sıra telefon ve sim kartı gibi haberleşme araçlarının ceza infaz kurumuna girişinin önlenmesi ayrıca bıçak ve jilet gibi kesici ve bereleyici aletlerin kuruma girişinin önüne geçilmesidir. Ayrıca, terör örgütlerinin dışarıyla olan bağlantılarını kesmek için eğitim dökümanları, her türlü haberleşme evrak ve belgelerinin kuruma girişinin engellenmesi hedeflenmektedir.

V- Süreli veya süresiz yayınlardan yararlanma hakkı, 5275 sayılı Kanunun 62. maddesinde düzenlenmiş olup, maddenin birinci fıkrasında hükümlünün, mahkemelerce yasaklanmamış olması koşuluyla süreli ve süresiz yayınlardan bedelini ödeyerek yararlanma hakkına sahip olduğu; ikinci fıkrasında resmî kurumlar, üniversiteler, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ile mahkemelerce yasaklanmamış olması koşuluyla, Bakanlar Kurulunca vergi muafiyeti tanınan vakıflar ve kamu yararına çalışan dernekler tarafından çıkartılan gazete, kitap ve basılı yayınların, hükümlülere ücretsiz olarak ve serbestçe verileceği; eğitim ve öğretimine devam eden hükümlülerin ders kitaplarının denetime tâbi tutulamayacağı; üçüncü fıkrasında kurum güvenliğini tehlikeye düşüren veya müstehcen haber, yazı, fotoğraf ve yorumları kapsayan hiçbir yayının hükümlüye verilmeyeceği hükümlerine yer verilmiştir.

Bu kapsamda, milli güvenliğe karşı tehdit unsuru olan örgütlerin (DAEŞ, PKK ve FETÖ gibi) propagandasını yapan yayınların da ceza infaz kurumlarına sokulmasına ve hükümlülere verilmesine izin verilmemektedir.

Ayrıca, hükümlü ve tutuklulara gelen süreli ve süresiz kitap, gazete, dergi gibi yayınların Kurumun eğitim kurulunca; mahkemeler tarafından yasaklama kararı verilmiş olup olmadığı, suç unsuru taşıyıp taşımadığı ve kurum güvenliğini tehlikeye düşürebilecek içerik taşıyıp taşımadığı yönlerinden incelemeye tabi tutulup, bu kapsama girmeyen yayınlar ilgisine verilmektedir. Aksi durumda ise anılan materyaller emanet deposuna alınıp ilgisine buna dair kurul kararı tebliğ edilmekte, kurul kararına itiraz edilmesi hâlinde bu karar infaz hâkimliğince denetlenmektedir.

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Kanunlar Genel Müdürlüğü

VI- Ceza infaz kurumlarında barındırılan hükümlülerin temizliği ve hijyeni hususlarında Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Tüzüğü'nün 112. maddesinde yer alan, hükümlülerin kişisel bakım ve temizliklerinin sağlanmasına yönelik tedbirlerin kurum idaresince alınacağı, hükümlülerin, barındırıldıkları odalarda gerekli sağlık ve hijyen kurallarına uymalarının özendirileceği, kurum olanakları ölçüsünde kısa aralıklarla yıkanmalarının sağlanacağı hükümlerine göre hareket edilmektedir.

VII- Ceza infaz kurumlarında görevli tüm personele insan hakları konusunda her yıl "Yıllık Eğitim Planı" kapsamında eğitimler düzenlenmektedir. Söz konusu eğitimin içeriğinde; insan haklarının tanımlanması, insan haklarının özellikleri, insan haklarının kuşaklar hâlinde gelişimi, insan haklarının tarihi gelişimi, uluslararası alanda insan hakları, Birleşmiş Milletler ve insan hakları, İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi, Kişisel ve Siyasal Haklar Uluslararası Sözleşmesi (1966), Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklar Uluslararası Sözleşmesi (1966), Birleşmiş Milletler Tarafından Kabul Edilen İnsan Hakları ile İlgili Diğer Temel Belgeler, savaş suçlarına ve insanlığa karşı işlenen suçlar, işkence ve keyfi tutuklama, insanlar arasında ayırım yapılmasını önleme, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin özellikleri, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine (AİHM'e) kişisel başvuru, AİHM'in yapısı ve karar süreci, Türk Hukukunda AİHM kararları, Türkiye'de insan hakları, cezaevleri ve insan hakları, Türk Hukukunda tutuklu ve hükümlü hakları gibi konulara yer verilmektedir.

VIII- Bakanlığımız kayıtlarının incelenmesinden;

A) Ceza infaz kurumlarının temizliği için ihtiyaç duyulan sarf malzemelerine ilişkin ödeneklerin kurumlara üçer aylık dönemler hâlinde gönderildiği, hükümlü ve tutukluların kişisel bakım ve temizlik ürünlerini kendilerinin satın aldığı, ihtiyaç sahibi hükümlü ve tutukluların bu ihtiyaçlarının ise genel bütçe imkânlarının elverdiği ölçüde karşılandığı,

B) Keskin T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda görevli personel ile hükümlü ve tutuklular arasındaki ilişkilerin kanun, tüzük ve yönetmelik hükümleri çerçevesinde gerçekleştiği, bu hususta şikâyeti olan hükümlü ve tutukluların şikâyetlerinin derhal ilgili mercilere iletilerek ilgili personel hakkında gerekli adli ve idarî süreçlerin başlatıldığı, Kurumda barındırılan hükümlü ve tutuklulara yönelik hak ihlalleri yapıldığına ilişkin 8 adet başvurunun yapıldığı,

C) Kurumda görevli tüm personele yukarıda anılan gerekli eğitimlerin verildiği,

Ç) Kurumda her gün program dâhilinde saat 05.00-06.00, 08.30-10.00, 13.00-15.00, 17.30-19.00, 21.00-22.30 saatleri arasında su verildiği, su kesintisinin yaşanmadığı, Kurumda barındırılan hükümlü ve tutuklulara kişi başına 200 litre soğuk su, 50 litre sıcak su verildiği, soru önergesinde yer alan iddiaların gerçeği yansıtmadığı,

Anlaşılmıştır.

Bilgilerinize sunulur.

Abdulhamit GÜL
Bakan

